

วิสาขบูชาโลก

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)*

ตอนที่ ๑

กว่าจะมาเป็นวิสาขบูชาโลก

วิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือนวิสาขะหรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ชาวพุทธฝ่ายเถรวาทได้ประกอบพิธีฉลองวิสาขบูชาเป็นการใหญ่มานานแล้ว โดยเฉพาะประเทศไทย เริ่มฉลองวิสาขบูชามาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี สันนิษฐานว่าน่าจะได้รับแบบอย่างมาจากศรีลังกา

คัมภีร์มหาวงศ์บันทึกไว้ว่าเมื่อประมาณ ๒,๑๐๐ ปีมาแล้ว ในรัชสมัยของพระเจ้าพุทธเจ้าธรรมราชา กษัตริย์แห่งลังกา มีการประกอบพิธีวิสาขบูชาถึง ๒๔ ครั้ง (มหาเวสสาขบูชา จ จตุวิสติ การยิ)

วิสาขบูชาฉลองกันในประเทศฝ่ายเถรวาทเป็นส่วนมาก สิ่งที่ชาวไทยเรียกว่า **วิสาขบูชา** นั้น ชาวศรีลังกาเรียกว่า **เวสัค** (Vesak) ชาวพุทธอินโดเนเซียเรียกว่า **ไวศาขะ**

* พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ป.ธ.๙ (ขณะเป็นสามเณร), พธ.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) M.A., M.Phil., Ph.D.(Philosophy) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าคณะภาค ๒ เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ชาวพุทธอินเดียเรียกว่า**พุทธชยันตี** (วันประสูติของพระพุทธเจ้า) ชาวพุทธเนปาลเรียกว่า**พุทธปรณมิ** (วันเพ็ญพระพุทธรเจ้า)

ชาวพุทธฝ่ายมหายานในประเทศจีน เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น ไม่จัดฉลองวิสาขบูชาตามแบบเถรวาทที่ถือว่าพระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานในวันเพ็ญเดือนหกทางจันทรคติ ทั้งนี้เพราะชาวพุทธฝ่ายมหายานถือคติเรื่องวันประสูติ ตรัสรู้และปรินิพพานต่างจากคติฝ่ายเถรวาท นั่นคือ ชาวพุทธฝ่ายมหายานถือคติว่า พระศากยมุนีพุทธเจ้า ประสูติในวันที่ ๘ เมษายน ตรัสรู้ในวันที่ ๘ ธันวาคม และปรินิพพานในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์

ด้วยเหตุนี้เอง ชาวพุทธฝ่ายมหายานจึงไม่เคยฉลองวิสาขบูชาพร้อมกับชาวพุทธฝ่ายเถรวาทตลอดเวลากว่าสองพันปีที่ผ่านมา ชาวพุทธในจีน เกาหลี ญี่ปุ่นไม่รู้จักคำว่าวิสาขบูชาด้วยซ้ำไป

เหตุการณ์ดำเนินไปเช่นนี้จนกระทั่งถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติพิจารณาเห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก มีคุณูปการอันใหญ่หลวงในทางจิตใจต่อมวลมนุษยชาติ ตลอดระยะเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปี และจะยังคงมีคุณูปการต่อไปในอนาคต จึงมีมติรับรองให้วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญสากล ซึ่งสำนักงานใหญ่สหประชาชาติที่นครนิวยอร์กและที่ทำการสาขาสหประชาชาติในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกจะจัดกิจกรรมวันวิสาขบูชาตามความเหมาะสม

ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติกำหนดให้จัดพิธีฉลองวิสาขบูชาในวันเพ็ญเดือนพฤษภาคมของทุกปี

ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาจำนวน ๑๖ ประเทศได้ร่วมกันจัดกิจกรรมฉลองวันวิสาขบูชา ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติที่นครนิวยอร์ก ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา โดยแต่ละประเทศผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ประสานงาน ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประเทศประสานงานเพื่อจัดกิจกรรมวันวิสาขบูชา ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติที่นครนิวยอร์ก ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้แสดงปาฐกถธรรมในพิธีฉลองวิสาขบูชาที่นครนิวยอร์กครั้งนั้น อธิการบดีกล่าวต่อนหนึ่งว่าการที่ชาวพุทธซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชียต้องเดินทางมาจัดงานฉลองวิสาขบูชาถึงนครนิวยอร์กเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก เป็นไปได้หรือไม่ที่ชาวพุทธในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกจะได้จัดฉลองวิสาขบูชา ณ สำนักงานองค์การสหประชาชาติประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกซึ่งตั้งอยู่ที่ประเทศไทย

ก่อนหน้านั้นในวันที่ ๒๔-๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ รัฐบาลไทยได้อาราธนาผู้นำชาวพุทธจาก ๑๓ ประเทศมาร่วมฉลองวิสาขบูชาที่ประเทศไทยและมอบหมายให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้จัดประชุมสัมมนาผู้นำชาวพุทธนานาชาติที่พุทธมณฑล เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมสัมมนาได้มีการออกแถลงการณ์ร่วมเสนอให้จัดวิสาขบูชาโลกที่ประเทศไทยในปี ๒๕๔๘

โอกาสระดมความคิดเพื่อกำหนดวิธีการจัดฉลองวิสาขบูชาโลกที่ประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมชาวนานาชาติครั้งที่ ๑ ระหว่างฝ่ายเถรวาทกับฝ่ายมหายานเมื่อวันที่ ๑๖-๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ณ สำนักงานองค์การสหประชาชาติประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกที่ประเทศไทย

การประชุมชาวนานาชาติครั้งที่ ๑ เกือบล่มกลางคัน เมื่อผู้นำชาวพุทธจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เดินออกจากที่ประชุมเพื่อประท้วงในการที่ผู้อภิปรายบนเวทีท่านหนึ่งได้วิพากษ์วิจารณ์กิจการศาสนาในประเทศจีน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำหน้าที่เป็นคนกลางไกล่เกลี่ยข้อพิพาทครั้งนี้แล้วพาทั้งฝ่ายจีนและฝ่ายที่วิพากษ์วิจารณ์จีนไปนั่งบนเวทีพร้อมผู้นำชาวพุทธจาก ๑๗ ประเทศลงนามในแถลงการณ์ร่วมว่าจะมาฉลองวิสาขบูชาที่ประเทศไทยในวันเพ็ญเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๘

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ชาวพุทธฝ่ายมหายานจะฉลองวันคล้ายวันประสูติของพระพุทธเจ้าในวันที่ ๘ เมษายนของทุกปี และเรียกวันนี้ว่าวันพระพุทธเจ้า (The Buddha Day) ที่ประชุมได้มีมติให้ชาวพุทธฝ่ายมหายานเลื่อนเวลาแห่งการฉลองวันพระพุทธเจ้าจากวันที่ ๘ เมษายนเป็นวันเพ็ญเดือนพฤษภาคม ชาวพุทธฝ่ายมหายานก็ไม่ขัดข้องเพราะเห็นว่ามติสหประชาชาติกำหนดวันไว้เช่นนั้น

ตั้งแต่การประชุมครั้งนั้นเป็นต้นมา ชาวพุทธทั่วโลกพร้อมใจกันเรียกวันเพ็ญเดือนพฤษภาคม ว่า**วันสำคัญสากลของสหประชาชาติ (UN Day of Vesak)** ทั้งนี้เพื่อให้ต่างจากกำหนดวันฉลองวิสาขบูชาตามประเพณีปฏิบัติในแต่ละประเทศ เช่น ชาวพุทธจีนฉลองวันประสูติของพระพุทธเจ้าในเดือนเมษายน ชาวพุทธศรีลังกาฉลองวันวิสาขบูชาในวันเพ็ญเดือนพฤษภาคม แต่ในบางปีที่มีเดือนแปดสองหน ชาวพุทธไทยฉลองวันวิสาขบูชาในวันเพ็ญเดือนมิถุนายน

นับได้ว่า การจัดประชุมชาวพุทธนานาชาติที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นเจ้าภาพในปี ๒๕๔๗ นี้ได้บรรลุข้อตกลงประวัติศาสตร์คือผู้นำชาวพุทธทั่วโลกทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานจะร่วมกันจัดฉลองวิสาขบูชาในวันเดียวกันคือวันเพ็ญเดือนพฤษภาคมเป็นครั้งแรกในโลก โดยเลือกประเทศไทยเป็นที่ประชุมจัดงาน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานองค์การสหประชาชาติประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ที่สุดของสหประชาชาติในทวีปเอเชีย

เมื่อได้รับฉันทานุมัติจากผู้นำชาวพุทธทั่วโลกอย่างนี้แล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะผู้ประสานงานก็ได้เดินหน้าขอความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมและการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยเพื่อจัดงานวิสาขบูชาโลกประจำปี ๒๕๔๘ ในประเทศไทยให้จงได้

ตอนที่ ๒

กว่าจะได้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

หลังจากลงนามในข้อตกลงกับชาวพุทธนานาชาติเพื่อจัดงานวิสาขบูชาโลกที่ประเทศไทยแล้ว ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เริ่มประชาสัมพันธ์เรื่องนี้ผ่านสื่อมวลชนในประเทศไทยและประสานงานเชิญชวนผู้นำชาวพุทธทั่วโลกเพื่อให้มาร่วมงานวิสาขบูชาโลกที่ประเทศไทย

แม้จะติดต่อรัฐบาลไทยผ่านส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้วก็ตาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็ไม่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในสมัยนั้นให้เป็นผู้จัดงานวิสาขบูชาโลก ไม่มีสัญญาณใดๆ จากรัฐบาลไทยมาถึงมหาวิทยาลัยทั้งที่ในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ก่อนหน้าที่มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเรื่องนี้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ทาบถามอธิการบดีด้วยวาจาว่าขอให้เป็นผู้ประสานงานเชิญชวนชาวพุทธทั่วโลกมาฉลองวิสาขบูชาที่ประเทศไทยในปี ๒๕๔๘

ความหวังที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะเป็นผู้ประสานการจัดงานวิสาขบูชาโลกเริ่มริบหรี่ลงเมื่อนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ประธานศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์คุณธรรม)เป็นผู้จัดงานวิสาขบูชาโลกประจำปี ๒๕๔๘ ที่พุทธมณฑลโดยให้ใช้งบประมาณของศูนย์คุณธรรมซึ่งมีอยู่นับร้อยล้านบาท

ประธานศูนย์คุณธรรมในขณะนั้นได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการมณีสถานอุทยานธรรมวิสาขบูชา เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อจัดงานวิสาขบูชาที่พุทธมณฑล มีการออกข่าวว่าจะจัดงานนี้ “ชนิดใหญ่โตโอฬารเป็นพิเศษในระดับนานาชาติ ภายใต้การประสานงานของ ศูนย์คุณธรรม”

เมื่อนายกรัฐมนตรีจะได้มอบหมายให้ศูนย์คุณธรรมเป็นเจ้าภาพจัดงานวิสาขบูชาที่พุทธมณฑลในนามรัฐบาลไทยไปแล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็ยังคงเดินหน้าเตรียมการจัดงานวิสาขบูชาโลกที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติที่กรุงเทพฯต่อไปแม้จะมีงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรล่วงหน้าแค่พอที่จะจัดประชุมชาวพุทธเถรวาทไม่เกิน ๑๐ ประเทศในเอเชียเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีมติเห็นชอบโครงการจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติประจำปี ๒๕๔๘ และสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีมติอนุมัติโครงการดังกล่าวในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๘

จุดผกผันของสถานการณ์เกิดขึ้นเมื่อมหาเถรสมาคมมีมติในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๘ ว่า จะไม่เข้าร่วมการจัดงานวิสาขบูชาที่ศูนย์คุณธรรมจัดขึ้น หากในการจัดงานมีสำนักสันติอโคจรร่วมอยู่ด้วย มติมหาเถรสมาคมนี้เป็นเหตุให้ประธานศูนย์คุณธรรมในขณะนั้นต้องประกาศถอนตัวจากการเป็นแม่งานวิสาขบูชาโลก

พร้อมกันนั้น มหาเถรสมาคมได้มีมติให้ความเห็นชอบโครงการจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติที่กรุงเทพฯ ประจำปี ๒๕๔๘ ตามที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเสนอ

ต่อมาในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เรียกประชุมคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อเตรียมการจัดงานวิสาขบูชาโลก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการให้จัดงานวิสาขบูชาโลกในนามรัฐบาลไทยเมื่อนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลกประจำปี ๒๕๔๘ คณะกรรมการจัดงานวิสาขบูชาในคำสั่งนี้ประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการอำนวยการ มีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน
- (๒) คณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมนานาชาติที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติที่กรุงเทพฯ มีอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธาน
- (๓) คณะกรรมการดำเนินการจัดงานวิสาขบูชา ณ พุทธมณฑล มีผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นประธาน

คณะกรรมการอำนวยการได้ประชุมกันที่ทำเนียบรัฐบาลมีมติให้หน่วยงานทั้งสามคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกรมการศาสนาซึ่งรับผิดชอบการจัดงานที่สนามหลวงเสนอของบประมาณในการจัดงานวิสาขบูชาเพิ่มเติมจากงบกลางของรัฐบาล

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มีวาระพิจารณาการของบกลางจากหน่วยงานทั้งสาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รับมอบหมายจากรองนายกรัฐมนตรีให้เข้าไปชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าจะสามารถจัดงานวิสาขบูชาโลกทันหรือไม่เพราะเหลือเวลาเพียง ๗ วันเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ อธิการบดีจึงต้องเข้าไปยืนยันต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่ามหาวิทยาลัยเตรียมงานไว้พร้อมแล้ว

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่พระสงฆ์ไทยเข้าไปชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ผลจากการชี้แจงของอธิการบดีในวันนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดงานวิสาขบูชาโลกจากงบกลางจำนวน ๒๘ ล้านบาท บวกกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับการจัดสรรไว้ล่วงหน้าแล้วจำนวน ๙ ล้านบาท รวมเป็นงบประมาณจัดวิสาขบูชาโลกที่มหาวิทยาลัยได้รับทั้งสิ้น ๓๗ ล้านบาท

ต้องไม่ลืมว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพิ่งได้รับการจัดสรรงบกลางจากคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ก่อนถึงวันจัดงานจริงในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมีเวลาระดมพลเพียง ๗ วันเท่านั้น

มหาวิทยาลัยกำหนดเปิดงานวิสาขบูชาโลกที่หอประชุมพุทธมณฑลในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม และย้ายไปประชุมต่อที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติที่กรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๙-๒๐ พฤษภาคม

เมื่อถึงวันงานวิสาขบูชาโลกที่หอประชุมพุทธมณฑลและที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ ชาวมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยรู้สึกหายใจเหนื่อยเป็นปลิดทิ้งเมื่อเห็นภาพของชาวพุทธนานาชาติ ที่ให้ความไว้วางใจมาร่วมงาน ประกอบด้วยผู้นำชาวพุทธและนักปราชญ์ราชบัณฑิตจำนวน ๖๕๐ ท่านจาก ๔๑ ประเทศทั่วโลก

ผู้นำชาวพุทธที่สำคัญคือสมเด็จพระสังฆราชจากกัมพูชา พระมหานายกะ จากศรีลังกา ประธานพุทธสมาคมของสาธารณรัฐประชาชนจีน (เทียบเท่าพระสังฆราช) ที่มาพร้อมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศาสนาของจีน

ภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมทั้งสามวันแล้ว ผู้นำชาวพุทธได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วม (**Joint Communique**) ให้การรับรองพุทธมณฑลว่าเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกและให้จัดงานวิสาขบูชาโลกในปี ๒๕๔๙ ที่ประเทศไทยโดยมีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator)

เหตุผลสำคัญที่จูงใจให้ชาวพุทธทั่วโลกยินดีกลับมาฉลองวิสาขบูชาที่ประเทศไทยอีกครั้งก็คือการร่วมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย

แต่ไม่ใช่ทุกประเทศจะยินดียกให้ไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ประเทศที่แสดงท่าทีไม่ยินยอมคือศรีลังกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน

ก่อนที่จะมีการลงนามในแถลงการณ์ร่วม ผู้แทนศรีลังกาได้ยื่นข้อเสนอต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าศรีลังกายอมรับให้ประเทศไทยเป็นเพียงหนึ่งในศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ซึ่งหมายถึงว่าศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกควรมีหลายศูนย์กลางและประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางเหล่านั้น

อีกด้านที่สำคัญมากคือสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการพบปะเจรจานครอกระหว่างอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศาสนาของจีนมีการหยิบยกเรื่องนี้มาเจรจากัน รัฐมนตรีของจีนกล่าวว่าจีนก็พร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกเพราะมีประชากรที่นับถือพระพุทธศาสนาว่า ๑๐๐ ล้านคนมากกว่าประชากรไทยทั่วประเทศ

อธิการบดีตอบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศมหาอำนาจทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจอยู่แล้ว ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเล็กๆ ยังไม่ได้เป็นอะไรที่สำคัญเขาเลย จึงตั้งใจจะเป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนา หวังว่าประเทศมหาอำนาจอย่างจีนคงไม่ขัดข้อง

ตอนที่ ๓

กว่าจะมีเครือข่ายพันธมิตรทั่วโลก

เมื่อที่ประชุมชาวพุทธนานาชาติมีมติให้พุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกอย่างนี้แล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รายงานผลการประชุมวิสาขบูชาโลกต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยอธิการบดีได้เข้าชี้แจงต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคม สรุปใจความได้ว่า

เหตุผลที่ชาวพุทธนานาชาติมีมติเลือกพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกก็เพราะเห็นว่า พุทธมณฑลเป็นสมบัติกลางที่รัฐบาลไทยบริจาคไว้ในพระพุทธศาสนา ไม่ได้เป็นสมบัติของวัดใดวัดหนึ่ง ชาวพุทธทั่วโลกสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกใจถ้ารัฐบาลไทยและคณะสงฆ์ไทยไม่ขัดข้อง

ที่ว่าเข้ามาใช้ประโยชน์หมายถึงว่าทุกประเทศสามารถเข้ามาใช้เป็นที่พักผ่อน โดยจะช่วยพัฒนาให้มีหอประชุมขนาดใหญ่ มีอาคารที่พักรับรอง พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมมือกันจัดการศึกษามหาวิทยาลัยพุทธศาสนาโลก ส่งหนังสือและสิ่งของมาไว้ในห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ที่พุทธมณฑล

การเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกไม่ได้หมายถึงการเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง แต่เป็นศูนย์ประสานงานของเครือข่ายชาวพุทธทั่วโลก เป็นศูนย์กลางการศึกษาและปฏิบัติธรรม ใครใคร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องพระพุทธศาสนาของประเทศใด พุทธมณฑลสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ เพราะประเทศสมาชิกทั่วโลก จะส่งข้อมูลสำคัญมาเก็บไว้ที่ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศของพุทธมณฑล

เมื่อได้ฟังคำชี้แจงจากอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอย่างนี้แล้ว ที่ประชุมมหาเถรสมาคมได้มีมติเห็นชอบต่อการที่พุทธมณฑลเป็นศูนย์กลาง

พระพุทธานุชาโลกและมีมติเห็นชอบให้จัดพิธีฉลองวันวิชาชนูชาโลกในประเทศไทยต่อไปโดยให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้ประสานการจัดงาน

เมื่อได้รับพรจากมหาเถรสมาคมอย่างนี้แล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เรียกประชุมผู้นำชาวพุทธในประเทศไทยและผู้แทนชาวพุทธจาก ๑๘ ประเทศ เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

ให้จัดการประชุมชาวพุทธนานาชาติในเรื่อง “คุณูปการของพระพุทธานุชาต่อสันติภาพโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Buddhist Contribution to World Peace and Sustainable Development)” ถือเป็นกิจกรรมเนื่องในวันวิชาชนูชาโลกประจำปี ๒๕๔๙ ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ณ พุทธมณฑลและศูนย์ประชุมสหประชาชาติ โดยให้เสนอเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

มติที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือการให้มีคณะกรรมการนานาชาติคณะหนึ่งเพื่อเตรียมการจัดงานวิชาชนูชาโลก ๒๕๔๙ เรียกว่า **คณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติ (Joint International Organizing Committee)** มีอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นประธาน มีพระธรรมรัตนะจากฝรั่งเศส พระชิ มิ่ง ยี่ จากสิงคโปร์ และพระวิสุทธวิภาทรธาดาจากประเทศไทยเป็นรองประธาน มีพระสุธีวรญาณจากประเทศไทยเป็นเลขานุการ มีกรรมการอีก ๕๕ ท่านจาก ๒๔ ประเทศ

การมีคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาตินี้ได้ช่วยยกระดับการจัดงานวิชาชนูชาที่ประเทศไทยให้เป็นงานระดับโลกอย่างแท้จริง และเป็นโอกาสดีที่ประชาคมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำและนักปราชญ์ชาวพุทธนานาชาติอย่างใกล้ชิด

ที่สำคัญที่สุดก็คือการมีคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาตินี้ทำให้ชาวพุทธทั่วโลกได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเกิดความรู้สึกว่างานวิสาขบูชาโลกไม่ใช่งานของประเทศไทยหรือของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเท่านั้น แต่เป็นงานของชาวพุทธทั่วโลกที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน

ในฐานะที่ได้รับความไว้วางใจจากชาวพุทธนานาชาติให้เป็นผู้ประสานงานหลักในการจัดงานวิสาขบูชาโลก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องประสานงานกับรัฐบาลไทย มหาเถรสมาคม และองค์กรพันธมิตรในประเทศไทย เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาโลก ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

องค์กรพันธมิตรเหล่านี้ต่างส่งผู้แทนระดับสูงเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติ และที่น่าดีใจก็คือว่าเมื่อใดที่มีการเรียกประชุมคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติ ผู้แทนระดับสูงขององค์กรพันธมิตรต่างเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน

ความสำเร็จของการจัดงานวิสาขบูชาโลกในประเทศไทยจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของชาวพุทธนานาชาติเท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจขององค์กรพันธมิตรดังกล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยย่อมไม่อาจจัดงานวิสาขบูชาโลกติดต่อกันหลายปีได้ตามลำพัง การเดินทางที่ยาวไกลและยาวนานอย่างนี้ต้องมีเพื่อนร่วมทางที่ดีจึงจะถึงจุดหมายปลายทางได้โดยสวัสดิภาพ

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถจัดประชุมนานาชาติหลายปีติดต่อกันเพราะยึดนโยบายพึ่งตนเอง นั่นคือบุคลากรของมหาวิทยาลัยทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ต้องทำงานเองแทบทุกอย่างมาตั้งแต่ต้นนับตั้งแต่มหาวิทยาลัยเริ่มเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธ (Buddhist Summit) ร่วมกับญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ ในครั้งนั้นไม่มีการจ้างบริษัทจัดประชุมมืออาชีพให้รับเหมาจัดประชุมแทนมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยถือเป็นนโยบายว่าการจัดประชุม นานาชาตเป็นหนึ่งนในวิธีการสำคัญสำหรับพัฒนาบุคลากรที่เปดโอกาสให้มีการฝึกภาษา ฝึกงานและเปดโลกทัศน์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำศาสนาระดับโลก เช่น ใครที่รู้ตัวว่า มีปัญหาด้านภาษาตต่างประเทศก็มีโอกาสพัฒนาภาษาทันต่อไป

การจัดงานประชุมนานาชาติด้วยตนเองอย่างนี้มีผลให้ชาวพุทธนานาชาติ ประทับใจในความรู้ความสามารถและความเสียสละของชาวมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาในตต่างประเทศหลาย แห่งประสงค์จะผลิตบุคลากรที่มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกับ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันเหล่านั้นจึงสมัคร เข้าเป็นสถาบันสมทบเพื่อจัดการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ดังที่ขณะนี้ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีสถาบันสมทบอยู่ที่เกาหลีใต้และไต้หวัน มหาวิทยาลัยได้ลงนามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาปักกิ่ง ประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนและกับมหาวิทยาลัยนานหวาของไต้หวัน นอกจากนี้ก็ยังมี สถาบันการศึกษาพระพุทธศาสนาจากศรีลังกา สิงคโปร์และอินเดียกำลังสมัครเข้า เป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ถ้ามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไม่ได้เปดตัวสู่เวทีโลกด้วยการ จัดประชุมนานาชาติดังที่ทำมาแล้วนั้น ถึงวันนี้มหาวิทยาลัยก็จะมีเครือข่ายพันธมิตร ทั่วโลก การจัดงานวิชาขบขุขลolkก็จะเป็นเรื่องยุ่งยากไม่น้อยเพราะมหาวิทยาลัยจะ ไม่ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากตต่างประเทศ

ถ้าไม่มีความเชื่อถือไว้วางใจกัน ผู้นำชาวพุทธทั้งหลายจะไม่ยอมรับเชิญมา ประชุมในประเทศไทย พุดง่ายๆ ก็คือว่าต่อให้เอาเงินจ้าง เขาก็ไม่มา ดังนั้น ความเชื่อถือไว้วางใจที่มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รับจากเครือข่าย พันธมิตรทั่วโลกถือเป็นทุนทางสังคมที่มีค่ามหาศาลซึ่งต้องรักษาไว้ให้จงดี

ด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่หน้าตักมากพอควรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงสามารถเดินทางเตรียมงานวิสาขบูชาโลกต่อไปโดยนำมติของคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติเสนอต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ มหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นแม่งานร่วมกับส่วนราชการต่างๆ ดำเนินการจัดกิจกรรมนานาชาติเนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชาโลก ประจำปี ๒๕๔๙ เป็นกิจกรรมร่วมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คณะทำงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ประชุมเตรียมงานวิสาขบูชาโลกเป็นระยะๆ จนกระทั่งอธิการบดีได้เข้าชี้แจงโครงการวิสาขบูชาโลกต่อนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รองนายกรัฐมนตรี ณ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

ต่อมา คณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติได้ประชุมกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์และ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ประชุมมีมติให้จัดนิทรรศการและการแสดงทางวัฒนธรรมที่ในงานวิสาขบูชาโลกที่พุทธมณฑล ให้มีการอภิปรายทางวิชาการและการประชุมกลุ่มที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ๖ กลุ่ม คือ สันติภาพโลก การศึกษาพระพุทธศาสนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาที่ยั่งยืน และความร่วมมือระหว่างชาวพุทธ

ยิ่งไปกว่านั้น คณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติยังได้เสนอรายชื่อประเทศที่ควรเชิญเข้าร่วมงานวิสาขบูชาโลกและชั้นอาสาดติดต่อประสานงานให้ ภารกิจที่สำคัญของคณะกรรมการนี้ก็คือยกร่างแถลงการณ์ร่วมแล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของประเทศสมาชิกแล้วมอบให้ผู้นำชาวพุทธแต่ละประเทศพิจารณาลงนามต่อไป

เมื่อกำหนดวันเปิดงานวิสาขบูชาโลกใกล้เข้ามา นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่องแต่งตั้งคณะ

ก็ต้องเข้าถ้าเสีย อธิการบดีได้เอ่ยปากชักชวนผู้บริหารมหาวิทยาลัยบางท่านให้เข้าทำเนียบไปด้วยกัน แต่ก็ได้รับคำตอบปฏิเสธว่าไม่ว่างเพราะติดงานที่อื่นเสียแล้วจึงมีเพียงพระเจ้าหน้าที่หน้าห้องอธิการบดีรูปเดียวเท่านั้นเป็นพระอนุจรติดตามเข้าทำเนียบไปในวันนั้น

คณะของอธิการบดีต้องผ่านด่านเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อารักขาอย่างแน่นหนาเข้าไปบริเวณภายในทำเนียบตั้งแต่เจ็ดโมงเช้าก่อนเวลาที่ขบวนม็อบจะเคลื่อนทัพมาปิดล้อมทำเนียบ บรรยากาศภายในทำเนียบเช้าวันนั้นเงียบเหงาว่างแวงเป็นอย่างยิ่ง ขณะนั้น นายกรัฐมนตรีหลบไปอยู่ต่างจังหวัด ข้าราชการในทำเนียบพากันลาหยุดงานกันเกือบหมดยกเว้นผู้เกี่ยวข้องกับการประชุมคณะรัฐมนตรี ข้าราชการในทำเนียบพอเห็นพระกิริบยกมือไหว้ขอศีลขอพรให้อยู่รอดปลอดภัยเพราะไม่มีใครคาดเดาได้ว่าเหตุการณ์จะลงเอยอย่างไร

การประชุมคณะรัฐมนตรีเริ่มขึ้นในเวลาเก้าโมงเช้า เมื่อถึงระเบียบวาระวิสาขบูชาโลก อธิการบดีได้เข้าไปชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีซึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กวางอยู่ด้านหน้าของรัฐมนตรีทุกคน ภาพของนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานที่ประชุมปรากฏอยู่บนจอภาพขนาดใหญ่ ตัวนายกรัฐมนตรีอยู่ต่างจังหวัดก็จริง แต่ก็ดำเนินการประชุมด้วยตนเองผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อรองนายกรัฐมนตรีนำเสนอเรื่องงานวิสาขบูชาโลกต่อที่ประชุมเสร็จแล้ว นายกรัฐมนตรีได้ขอให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยชี้แจงรายละเอียดด้วย เมื่ออธิการบดีกล่าวจบแล้ว นายกรัฐมนตรีได้ถามว่าจะมีใครอภิปรายซักถามหรือไม่ ปรากฏว่ารัฐมนตรีทุกคนนั่งเงียบกันหมด เข้าใจว่าแต่ละคนคงกำลังใจจดใจจ่อกับเรื่องม็อบที่ปิดล้อมทำเนียบมากกว่าที่จะใส่ใจเรื่องที่มีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยของบกลางไปจัดงานวิสาขบูชาโลก ในที่สุด คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณให้เต็มตามจำนวนที่ขอไปคือ ๓๕ ล้านบาท ไม่ถูกตัดสักบาทเดียว

เมื่อบวกกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีทลมหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรไว้ล่วงหน้า แล้วจำนวน ๑๔ ล้านบาท รวมเป็นงบประมาณจัดวิชาขบขุขลolkปี ๒๕๔๙ ทลมหาวิทยาลัยได้รับทั้งสิ้น ๔๙ ล้านบาท

ปีนึ้ มหาวิทยาลัยได้งบประมาณจากรัฐบาลก่อนงานวิชาขบขุขลolkเกือบ สองเดือน มหาวิทยาลัยจึงมีเวลาเตรียมงานมากกว่าปีที่ผ่านมา

เมื่อถึงวันเปิดงานวิชาขบขุขลolkที่หอประชุมพุทธมณฑลในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ มีผู้นำชาวพุทธและนักปราชญ์ราชบัณฑิตจำนวนกว่า ๑,๔๐๐ ท่านจาก ๔๖ ประเทศทั่วโลก การประชุมดำเนินต่อไปที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติกระทั่ง ปิดงานในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม

เหตุที่มีผู้มาร่วมงานจากต่างประเทศมากเป็นพิเศษในปีนึ้ก็เพราะชาวพุทธ จากต่างประเทศต้องการมีส่วนร่วมในการเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรพระ บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี บรรยากาศการเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ น่าประทับใจเป็นอย่างยิ่ง คนไทยทั่วประเทศได้ชมการถ่ายทอด สดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ที่พระสงฆ์ไทยและพระสงฆ์เถรวาทจากนานาประเทศพร้อมใจ กันเจริญพระพุทธมนต์เป็นภาษาบาลีและในลำดับต่อจากนั้น พระสงฆ์มหายานได้ เจริญพระพุทธมนต์เป็นภาษาจีน

ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคมซึ่งเป็นวันสุดท้ายของงาน ผู้นำชาวพุทธจาก ๔๖ ประเทศได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วมจำนวน ๑๓ ข้อ วางนโยบายการทำงานร่วมกัน ต่อไป เช่น จะร่วมกันจัดทำและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกสำหรับแจกจ่ายไปตามโรงแรม ทั่วโลก จะร่วมกันจัดทำห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์พระพุทธศาสนา และจะจัดงาน วิชาขบขุขลolkประจำปี ๒๕๕๐ ที่ประเทศไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาส ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

แถลงการณ์ร่วมได้กำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมจัดงานนานาชาติเพื่อ
รับผิดชอบจัดงานวิสาขบูชาโลกปี ๒๕๕๐ โดยมีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-
ราชวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการนานาชาติ (International Secretariat)
ของคณะกรรมการชุดนี้

นั่นหมายความว่าประเทศไทยจะได้เป็นเจ้าภาพจัดงานวิสาขบูชาโลกติดต่อกัน
เป็นปีที่ ๓ ส่วนที่ว่าประเทศใดจะมีโอกาสจัดงานวิสาขบูชาโลกในปีที่ ๔ ก็ต้องคอย
ติดตามดูกันต่อไป

สำหรับชาวมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การได้รับความไว้วางใจ
จากชาวพุทธทั่วโลกให้เป็นผู้ประสานงานจัดวิสาขบูชาโลกติดต่อกันถึงสามปีซ้อน
นับเป็นเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ควรแก่ความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง